

(materiał opracowany w WSPE ORE dla uczestników kursu e-learningowego „Wspomaganie nauczycieli edukacji przedszkolnej w pracy z dzieckiem ze SPE”)

Wskazania dla nauczyciela do pracy z dziećmi słabosłyszącymi w przedszkolu

W pracy z dziećmi słabosłyszącymi w edukacji przedszkolnej, warto zwrócić uwagę na poniższe aspekty:

- Warto dać dziecku czas na nawiązanie kontaktu z nauczycielem i grupą, przyzwyczajenie się do sposobu mówienia nauczyciela i dzieci z grupy oraz do specyficznych wymagań stawianych przez wychowawcę:
- Korzystać z doświadczeń innych osób mających kontakt z dzieckiem: rodziców oraz z surdopedagoga i surdologopedy. Jeśli nie ma specjalistów zajmujących się terapią dzieci z wadą słuchu w najbliższej poradni psychologiczno-pedagogicznej, można nawiązać współpracę ze specjalistycznymi poradniami Polskiego Związku Głuchych lub szkołami czy ośrodkami szkolno-wychowawczymi dla niesłyszących i słabosłyszących.
- Czuwać, aby dziecko przebywało pod stałą kontrolą specjalistów, współpracować z nim w organizowaniu systematycznej pomocy.
- Sukcesywnie starać się przełamywać onieśmielenie dziecka niedosłyszącego.
- Stopniowo uczyć dziecko ekspozycji społecznej przed grupą przedszkolną, a grupę przyzwyczać do sposobu mówienia dziecka niedosłyszącego.
- Od początku wspierać emocjonalnie np. poprzez eksponowanie uzdolnień, zauważanie osiągnięć. Znaleźć u dziecka tzw. mocne strony.
- Należy czuwać nad społecznymi relacjami i interakcjami między dzieckiem niedosłyszącym i innymi dziećmi.
- W razie potrzeby poinformować pozostałe dzieci o potrzebach dziecka niedosłyszącego np. do czego służy aparat słuchowy, jak należy pomagać osobie niedosłyszącej- poprzez wolniejszy sposób wypowiedzania się, z twarzą zwróconą w jej stronę, nie zasłaniając ust.
- Przy omawianiu norm zachowania społecznego powinno się odwoływać do konkretnych wydarzeń i przeżyć dzieci, wykorzystywać ilustracje, filmy itp.
- Wskazany jest udział dziecka we wszystkich formach i działaniach przedszkolnych- dyżury, wycieczki, przedstawienia, itp.
- Zachęcać dziecko do spontanicznych wypowiedzi na różne tematy. Należy akceptować inne formy komunikacji i wyrażania myśli np. gesty czy znaki migowe (jeśli dziecko ich używa).

- Wspierać rozumienie słuchanych treści poprzez inne zmysły (wzrok, dotyk, węch) stosując metody oglądowe i praktycznego działania.
- Często używać zwrotów mobilizujących dziecko do wysiłku.
- Warto stawiać wymagania dziecku uwzględniając jego możliwości i obiektywne ograniczenia.
- Na bieżąco przekazywać rodzicom informacje o postępach dziecka oraz występujących trudnościach, wskazywać, co wymaga pracy w domu.
- Warto większą uwagę przykładać do funkcji wychowawczej i rewalidacyjnej, a nie tylko dydaktycznej.
- Włączać dziecko do pracy w małej grupie dzieci w miarę możliwości najmniej licznej. Niewskazane jest, aby dziecko zmieniało grupę, jeżeli było ono dotychczas pozytywnie do niej nastawione, a także dzieci z tej grupy do niego.
- Dziecko powinno podczas zajęć np. stolikowych siedzieć, tak, aby pozwalało to dziecku patrzeć na nauczyciela, słuchać i odczytywać mowę z jego ust.
- Twarz osoby mówiącej powinna być dobrze oświetlona, co ułatwia odbiór informacji drogą wzrokową.
- Zwracając się do dziecka należy mówić spokojnie, w nieco wolniejszym, ale naturalnym tempie, z właściwą intonacją, bez przesadnej artykulacji.
- W czasie mówienia ruchy mimiczne i gestykulacja powinny być naturalne, ale należy unikać zbędnych ruchów, odwracania się, czy chodzenia po sali.
- Wskazane jest zwracanie się do dziecka krótkimi zdaniami, jeżeli dziecko nie odpowiada na pytanie należy je powtórzyć lub sformułować inaczej, użyć innych słów, wzbogacić wypowiedź gestami naturalnymi.
- Przy odpowiedziach ustnych należy patrzeć na dziecko, gdy ono mówi, co pozwala na lepsze zrozumienie jego wypowiedzi.
- W miarę możliwości często sprawdzać podczas zajęć stopień zrozumienia przez dziecko omawianych treści, a w przypadku trudności stosować dodatkowe wyjaśnienia.
- Największe trudności może mieć dziecko z wypowiedziami. Wynikają one z:
  - małego zasobu słownictwa
  - zaburzeń percepcji słuchowej
  - kłopotów w szybkim werbalizowaniu myśli
  - nieprawidłowej artykulacji
  - zaburzonego pojęcia czasu i przestrzeni
  - wolniejszego opanowania zasad gramatycznych

- trudności emocjonalnych w sytuacji ekspozycji społecznej
- Przy obserwacji dziecka należy brać pod uwagę przede wszystkim:
  - aktywność dziecka na zajęciach, dostrzegać osiągnięcia, mniejszy stopień onieśmielenia
  - wkład pracy z uwzględnieniem możliwości poznawczych
  - zainteresowanie tematem i stosunek do zajęć
  - systematyczność, pilność i staranność
  - stopień samodzielności
- Podczas zajęć sportowych należy pamiętać o konieczności zdejmowania przez dziecko kosztownych aparatów słuchowych, pamiętając o tym, że będzie ono gorzej słyszało, ale może ćwiczyć naśladowując nauczyciela i inne dzieci. Zakres udziału dziecka w aktywności fizycznej powinien być skonsultowany z rodzicami dziecka.
- Dziecko z wadą słuchu powinno uczestniczyć w zajęciach muzycznych, rytmicznych i logorytmicznych (jeśli takie proponuje placówka). Powszechnie uznaje się je za zajęcia rewalidacyjne i obowiązkowe w rehabilitacji takich dzieci.
- Zachowanie dziecka nie powinno podlegać takiej samej ocenie jak u pozostałych dzieci, należy jednak upewnić się czy dziecko wie, czego się od niego oczekuje. Jeżeli zachodzi taka potrzeba warto także tłumaczyć innym dzieciom w grupie przyczyny odmiennego oceniania dokonań pracy dziecka z niedosłuchem.